

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 19

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

17-05-2026

Συνεχίζουμε, αδελφοί μου, την ταπεινή αναφορά μας στα ιερά σκεύη της Ἐκκλησίας.

ΤΟ ΙΕΡΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ. Από τό «εὐ» καί «ἀγγέλω» πού σημαίνει τήν χαρμόσυνη εἶδηση. Τό Εὐαγγέλιο περιέχει τήν ὅλη βιοτή καί διδασκαλία τοῦ Θεανθρώπου, ἀποτελεῖ θεμέλιο λίθο, ἐπί τοῦ ὁποῖου στηρίζεται ἡ χριστιανική πίστη καί θεμελιώθηκε καί στηρίχθηκε ἡ χριστιανική θρησκεία. Εἶναι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, τόν ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νά τηρεῖ καί νά σέβεται γιά τή σωτηρία του. Γιά τόν λόγο αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἔχει δώσει πρέπουσα τιμή καί ἐξαιρετική θέση στό Εὐαγγέλιο κατά τή θεία λατρεία . Τοποθετεῖται πάντοτε στό κέντρο τῆς Ἁγίας Τραπέζης. «Τάς δέ θείας τῶν πανιέρων βιβλίων ἀναγνώσεις, τάς θείας καί μακαρίας τοῦ παναγίου Θεοῦ βουλήσεις τε καί βουλὰς ὑπεμφαίνειν» θά πει ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής. Τό κάλυμμα τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἶναι διακοσμημένο μέ πολύτιμα μέταλλα καί χρυσοποίκιλτα στολίδια. Στή μπροστινή ὄψη ἀναπαριστάνεται ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου παισιωμένη ἀπό τούς τέσσερις Εὐαγγελιστές, ἐνῶ στήν ὀπίσθια εἶναι φιλοτεχνημένη ἡ Σταύρωση.

Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὁ Νικήτας Στηθάτος γράφει: «Ὁ Σταυρός ἐπί τοῦ ὁποῖου προσέφερε ὁ Θεάνθρωπος τόν ἑαυτό Του θυσία, γιά νά ἀπελευθερώσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας εἶναι τό μέσον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀπό τή φθορά καί τό θάνατο». *“Πάντα διά τοῦ Σταυροῦ ἡμῖν τά χαρίσματα”*. Ἡ Ἐκκλησία ἔκανε τό Σταυρό σύμβολο τῆς χριστιανοσύνης, γιά νά εὐλογεῖ παντοῦ τούς ιερούς χώρους λατρείας, τά στήθη τῶν πιστῶν καί τῶν ἱερωμένων, τίς ἀσπίδες τῶν στρατιωτῶν, τά ἐθνόσημα τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τίς ταυτότητές μας, τή Σημαία τοῦ Ἔθνους μας. Κοσμεῖ κάθε ἱερό σκεῦος καί δεσπόζει σέ τρούλλους καί κωδωνοστάσια ὡς ὁ ἀκοίμητος φρουρός τῆς πίστεως. Ὁ Συμεών

Θεσσαλονίκης γράφει: «Ὁπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἴσταται ὁ Τίμιος Σταυρός... καί τῷ ὑψηλῷ τῆς δόξης καί τῷ βάθει τῆς πτωχείας τῆς ταπεινώσεως, καί τῷ πλάτει τοῦ ἔλεους καί τῆς ἀγάπης ἡμᾶς ἀναπλάσαντα καί ἐκ τοῦ ἄδου ἐγείραντα, καί ἀντί ἐπιγείων ἐπουρανίους ἡμᾶς ποιήσαντα (ὁ σταυρωθεὶς Λυτρωτής)». Ὁ Τίμιος Σταυρός προηγεῖται στίς λιτανεῖες καί σέ κάθε θρησκευτική πανήγυρη. Τά Θεοφάνεια γίνεται ἢ κατάδυσὴ του στή θάλασσα κατά τὴ διάρκεια τελετῆς καί ἀγιάζονται μέ αὐτόν τὰ ὕδατα. Μέ αὐτόν γίνεται ὁ Μικρὸς καί ὁ Μεγάλος Ἀγιασμός. Μέ αὐτόν ὁ ἱερέας ἀγιάζει τοὺς πιστοὺς (Ι. Φουντούλη Λειτουργική). Τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνησεως περιφέρεται στολισμένος μέ πολύχρωμα ἄνθη. Τὴν 14ῃ Σεπτεμβρίου, ἑορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, περιφέρεται ἐντός τοῦ ναοῦ μέσα σέ κλάδους βασιλικοῦ. Μέ αὐτόν εὐλογεῖ ὁ ἀρχιερέας τὸ ἐκκλησίασμα καί τὸν δίνει πρὸς ἀσπασμόν. Τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ εἶδε ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, μέ τὴν προτροπὴ «ἘΝ ΤΟΥΤΩΙ ΝΙΚΑ». Ἀνάλογα μέ τὴ λειτουργικὴ του χρῆση ἔχουμε: Τὸν Σταυρὸ τοῦ ἀγιασμοῦ. Στηρίζεται σέ βάση, εἰκονίζει ἐκατέρωθεν τὴν Σταύρωση καί τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου καί εἶναι διακοσμημένος μέ πολύτιμα στολίδια. Ἔχουμε, ἐπίσης, καί τὸν Σταυρὸ εὐλογίας καί εἶναι καί αὐτὸς διακοσμημένος χωρὶς βάση πού ἀπόκειται στὴν Ἁγία Τράπεζα δίπλα στό Εὐαγγέλιο καί μέ αὐτόν δίνονται οἱ εὐλογίαι ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα ἢ ἱερέα. Στὴν κόγχη τοῦ ἱεροῦ Βήματος δεσπόζει ὁ Ἐσταυρωμένος Κύριος σέ μεγάλο Σταυρὸ. Τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ λιτανεύεται καί τοποθετεῖται στό κέντρο τοῦ ναοῦ. Τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου ἀποκαθηλοῦνται καί ἐνδύεται σέ σινδόνα συμβολίζοντας τὴν πράξιν τοῦ εὐσχήμονος Ἰωσήφ. Ὁ Σταυρὸς τοποθετεῖται πάλι στὴ κόγχη τοῦ ἱεροῦ, χωρὶς τὸ Σῶμα, τὸ ὁποῖο καί πάλι ἐπαναφέρεται σέ 40 ἡμέρες, στὸν ἑσπερινὸ τῆς Ἀναλήψεως.

Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ. Ὑφασμα μέ κεντημένο ἢ ζωγραφισμένο τὸν Χριστὸ νεκρὸ μετὰ τὴν ἀποκαθήλωση. Ἐδῶ ὑπάρχει τὸ ἱερό πρόσωπο τῆς Θεοτόκου, τοῦ Ἰωσήφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦ Νικοδήμου, τῶν Μυροφόρων γυναικῶν, τῶν Ἀγγέλων σέ «ἐπιτάφιο θρῆνο». Ὁ Ἐπιτάφιος λιτανεύεται κατά τὰ ἀπόστιχα τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Μεγάλῃ Παρασκευῆς καί, μαζί πάντα μέ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀποτίθεται

στό μέσον του ναοῦ σέ εἰδικό τραπέζι. Ἐδῶ δέχεται τίς προσκυνήσεις τῶν πιστῶν (ἄνθη, μύρα κ.λ.π.) μέχρι τήν ὥρα τῆς εἰκονικῆς «ταφῆς», μετά τό τέλος τῆς «νεκρωσίμου ἀκολουθίας» - ὄρθρου του Μεγάλου Σαββάτου (ἀκολουθία του Ἐπιταφίου Θρήνου). Τό τραπέζι μέ τό ὄλο κουβούκλιο πού ἐναποτίθεται ὁ Ἐπιτάφιος συμβολίζει τόν λίθο πάνω στόν ὁποῖο κατά τήν παράδοση τό Σῶμα του Κυρίου δέχθηκε τίς μεταθανάτιες περιποιήσεις (καθ. Φουντούλη).

ΤΑ ΕΞΑΠΤΕΡΥΓΑ. Εἶναι ἐπιχρυσωμένοι ἢ ἐπασημωμένοι δίσκοι καί βρίσκονται πάνω σέ κοντάρια. Στά ἐξαπτέρυγα εἰκονίζονται τά τάγματα τῶν ἀγγέλων, τῶν Χερουβείμ καί τῶν Σεραφεείμ, πού ἔχουν ἕξι πτέρυγες. Ἀπό αὐτό τό συμβολισμό πήραν καί τό ὄνομα τους. Τοποθετοῦνται στά ἄκρα τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Παλαιότερα ἔφεραν βιβλικές παραστάσεις ὅπως τῆς Ἀποκάλυψης του Ἰωάννη (βλ. Δ' 6,8), τῆς ὀπτασίας του Ἡσαΐα (ΣΤ' 1-20). Κατά τήν ὀπτασία αὐτή ὁ Κύριος κάθεται σέ θρόνο ὑψηλό σέ πλήρη δόξα, καί Σεραφεείμ καί Χερουβείμ μέ ἕξι πτέρυγες βρίσκονται σέ κύκλο γύρω Του. Ἀρχικά τά ἐξαπτέρυγα ἦσαν ριπίδια, κατασκευαζόταν ἀπό ὑμένες ἢ πτερά καί σκοπό εἶχαν νά ἐκδιώκουν τά ἔντομα, ἐπισειόμενα ὑπό διακόνου, ἐπάνω ἀπό τά τίμια δῶρα, ὅταν ἦταν ἀκάλυπτα. Ἡ πράξη αὐτή ἔχει ἀπλουστευθεῖ καί ὁ «ριπισμός τῶν δώρων» γίνεται μέ τόν ἀέρα. Τά ἐξαπτέρυγα χρησιμοποιοῦνται σέ ὀρισμένες στιγμές τῆς θείας λατρείας, ὅπως στή Μικρή καί στή Μεγάλη Εἴσοδο τῆς Θείας Λειτουργίας ἢ σέ λιτανεῖες. Τά συνοδεύει καί ὁ Σταυρός ἀπό τό ἴδιο εὐγενές μέταλλο, στηριζόμενος σέ κοντάρι στό ἴδιο ὕψος μέ τά δύο πρῶτα. Στή μιά ὄψη εἰκονίζεται ἡ Σταύρωση καί στήν ἄλλη ἡ Ἀνάσταση.

Θά συνεχίσουμε ὅμως, σύν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. ΑΜΗΝ!